
Gezamenlijk briefadvies

Verzameldecreet Energie VI

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie

Datum van goedkeuring 8/12/2023

Datum goedkeuring SERV 11/12/2023

Volgnummer 2023|47

Coördinator + e-mailadres Stefanie Corens, stefanie.corens@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Julien Matheys, jmatheys@serv.be

Bezoekersadres Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Zuhail Demir
Vlaams minister van Justitie en
Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme
Koning Albert II laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

Uw bericht van

27/10/2023

Datum

24/11/2023

Uw kenmerk

/

Contact e-mail

Stefanie.corens@minaraad.be

Ons kenmerk

/

Contact telefoon

02.558.01.32

Mevrouw de minister,

Op 27 oktober 2023 ontvingen de SERV en Minaraad in goede orde uw adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie. Voorliggend voorstel legt de focus op aanpassingen met betrekking tot netbeheer, energie-efficiëntie en de afbouw van de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen.

De Raden hebben zich hierbij gefocust op de implementatie van de Europese regelgeving inzake het nieuwe ETS (1); de afschaffing van de tegemoetkoming voor gasaansluitingen, gasboilers en WKK's (2); het evenwicht tussen 'transparantie' en 'confidentialiteit' rond GSC's en WKC's (3); de slagkracht van VEKA (4) en de rapporteringsfrequentie van investeringsplannen van DNB's (5).

1. Implementatie Europese regelgeving

Zorg voor goed management van de effecten van het nieuwe ETS-systeem en het Sociaal Klimaatfonds.

Sedert 1 januari 2005 wordt er in de Europese Unie gewerkt met een systeem van emissiehandel of handel in uitstootrechten (het *European Union Emissions Trading System* of EU-ETS). Dit systeem is van toepassing voor (grote) installaties actief in de elektriciteitsproductie, de industrie en een deel van de internationale luchtvaart. De Raden stellen vast dat Europa nu een nieuw, bijkomend emissiehandelssysteem geïntroduceerd heeft, om de transitie naar koolstofneutraliteit bij gebouwen en transport te ondersteunen.

Voorliggend ontwerp verzameldecreet zorgt voor de implementatie van dit nieuwe 'emissiehandelssysteem voor gebouwen en verkeer'. Dit systeem heeft betrekking op broeikasgasemissies door de verbranding van fossiele brandstoffen voor gebouwen, wegvervoer en zogenaamde aanvullende activiteiten (o.a. en industriële activiteiten die niet onder de oorspronkelijke EU-ETS vallen). De gereguleerde entiteiten onder dit systeem zijn de energie- en brandstofleveranciers. Zij zullen emissierechten moeten kunnen voorleggen voor de emissies als gevolg van het verbruiken van de brandstoffen die ze verhandelen. Alle emissierechten onder dit systeem (waar geen gratis toewijzing van rechten voorzien is) zullen afzonderlijk geveild worden van de emissierechten onder het oorspronkelijke (reeds bestaande) EU-ETS.

De Raden stellen dat de implementatie van dit nieuwe emissiehandelssysteem alleszins een zorgvuldige impactanalyse en een krachtig management vereist, ten einde voor de diverse doelgroepen ongewenste effecten te kunnen vermijden of milderer, en om voor eenieder voldoende mogelijkheden te verschaffen om de gewenste energietransitie daadwerkelijk door te voeren.

Weliswaar heeft de Europese regelgever, via het Sociaal Klimaatfonds¹, het opzet om kwetsbare groepen te beschermen. Dit fonds zal grotendeels gespijsd worden met de opbrengst van de emissiehandel² en dient om onevenwichtige of disproportionele prijseffecten bij kwetsbare groepen te compenseren. Om een beroep te kunnen doen op dit fonds dienen de Europese lidstaten (waaronder België), uiterlijk tegen 30 juni 2025 sociale klimaatplannen op te stellen en in te dienen bij de Commissie. Procedureel dienen de plannen afgestemd te worden met de belanghebbenden in die bepaalde lidstaat en/of regio. Het overige deel van de inkomsten uit de ETS voor gebouwen en wegtransport zal rechtstreeks naar de Europese lidstaten gaan, die dit geld zullen moeten besteden aan de (sociale aspecten van de) klimaattransitie. Wat betreft de Vlaamse implementatie van dit Sociaal Klimaatfonds en van het eigen flankerend en ondersteunend beleid zullen de Raden evenwel op een ander moment nog een advies uitbrengen.

2. Afschaffing tegemoetkoming voor gasaansluitingen, gasboilers en WKK

Principieel positief over afschaffing tegemoetkoming voor gasaansluiting, gasboilers en WKK, maar integreer in bredere defossiliseringskalender.

De Raden drukken hun principiële positieve appreciatie uit over het engagement van de Vlaamse Regering om via dit ontwerpdecreet de huidige subsidies voor de gasaansluiting voor een gasboiler en WKK³ (gas- en elektriciteit) uit te faseren. Hierdoor wordt – vanaf 2025 – deze bevoordeling van het aansluiten van fossiele energie tegenover hernieuwbare energie teniet gedaan. Het is positief dat deze kosten niet meer via de nettarieven doorgerekend zullen worden aan het geheel van de eindklanten van het distributienet. Voorts pleiten de Raden voor duidelijkheid door dit initiatief te integreren in een bredere defossiliseringskalender voor de gebouwensector. Zo dient, onder andere, ook duidelijkheid te komen over rol van warmtepompen, warmtenetten en (eventueel tijdelijk) WKK in deze transitie.

3. Zorg voor een beter evenwicht tussen ‘transparantie’ en ‘confidentialiteit’ rond GSC’s en WKC’s

In Vlaanderen geldt sinds 2006 het systeem van de groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten – ter stimulering van investeringen in hernieuwbare energie in het kader van het halen van de Europese hernieuwbare energiedoelstellingen. Hierbij moeten energieleveranciers jaarlijks bepaalde quota aan certificaten inleveren. Het bedrag dat ze hiervoor (op de certificatenmarkt) betalen, wordt aan de consument doorgerekend. Het systeem werd meermaals hervormd en heeft een wettelijke basis in het Energiedecreet van 8 mei 2002 en het Energiebesluit van 19 november 2010. Deze gegevens worden, in een databank, bijgehouden door de Vlaamse Regulator voor Energie en Gas (VREG). In de beginperiode publiceerde de VREG lijsten van de

¹ [Verordening \(EU\) 2023/955](#), met in artikel 8.1.: “... measures and investments with lasting impacts, [that] principally target vulnerable households, vulnerable micro-enterprises or vulnerable transport ...”.

² Naast eigen bijdragen van de lidstaten.

³ Die onder meer een maximale benutting van de gebruikte energiebronnen mogelijk maken.

deelnemende bedrijven. Vermoedelijk omwille van beroepsgeheim⁴ is de VREG overgestapt naar de publicatie van geaggregeerde gegevens.

In het huidige voorstel lezen de Raden dat iedereen toegang kan krijgen tot informatie over welke bedrijven hoeveel groenestroomcertificaten (GSC's) en warmtekoppelingscertificaten (WKC's) - (hebben) ontvangen. Op deze manier zal eenzijdig gefocust worden op de kosten en niet op de economische, ecologische en maatschappelijke meerwaarden. Bovendien kan deze vorm van transparantie de confidentialiteit van bepaalde bedrijven ondermijnen. Daarom pleiten de Raden voor een beter evenwicht tussen 'transparantie' en 'confidentialiteit' rond GSC's en WKC's in dit ontwerp verzameldecreet.

4. Geef VEKA voldoende slagkracht in uitvoering van een uitgebreid takenpakket

De Raad van State, Afdeling Wetgeving, stelde op 8 november 2021 (advies nr. 70.190/VR) dat de veiligheid van gasdistributie tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Tot aan dit advies gingen alle Belgische gefedereerde entiteiten ervan uit dat dit een federale bevoegdheid was. Ook de opvolging en uitvoering ervan gebeurde op federaal niveau. De overdracht van de veiligheid van gasdistributie wordt onder meer aangepakt via voorliggende ontwerpdecreet. De Inspectie van Financiën stelt vast dat er een impact zal zijn op het personeel en stelt voor *“dat de nota VR minstens een inschatting opneemt van de impact op personeel en begroting voor wat enerzijds de handhaving en anderzijds de invulling gewestelijke bevoegdheden betreft”*.

De voorgestelde aanpassingen van de ETS-regelgeving (implementatie ETS-scheepvaart en ETS voor gebouwen en verkeer) zullen eveneens een impact hebben op de capaciteitsbehoefte van de Vlaamse overheid. In de nota wordt gesteld dat deze personeelsimpact *“significant”* is, maar pas concreet ingeschat zal kunnen worden via een uitvoeringsbesluit.

De Raden merken op dat er, naar aanleiding van nieuwe klimaat- of energiegerelateerde regelgeving, waaronder voorliggende verzameldecreet, meer (bijkomende) taken terecht komen bij het Vlaams energie- en klimaatadministraties (VEKA en Departement Omgeving). Daarom vragen de SERV en Mیناراad om bij dit ontwerpdecreet gehoor te geven aan de vraag van de Inspectie van Financiën en dus een inschatting te maken van de nood aan eventueel bijkomend personeel. Daarnaast bevelen de Raden aan om de druk op de personeelscapaciteit bij de Vlaamse energie- en klimaatadministraties op te volgen en de adequaatheid ervan als belangrijk aandachtspunt te hebben bij de overgang naar een nieuwe Vlaamse Regering en bijhorend Regeerakkoord.

5. Positieve appreciatie inzake rapporteringsfrequentie investeringsplannen

⁴ Art. 3.1.12 van het Energiedecreet regelt het beroepsgeheim van zijn algemeen directeur, bestuurders en personeelsleden. Kennis op grond van hun functie bij de VREG mogen zij, in principe, aan niemand bekendmaken. Dit artikel vermeldt evenwel ook twee uitzonderingsgevallen waarbij dit wel mogelijk is: *“behalve wanneer zij worden opgeroepen om in rechte te getuigen of in het kader van de uitwisseling van gegevens met de regulatoren en instanties die werkzaam zijn binnen de Vlaamse, Belgische en Europese elektriciteits- en aardgasmarkt of met regulatoren binnen andere netwerksectoren, voor zover die gegevensuitwisseling nadrukkelijk bepaald of toegestaan is in verordeningen of richtlijnen die de instelling van de Europese Unie hebben vastgesteld, of als met die instanties een overeenkomst is gesloten”*.

De Raden steunen, ten slotte, de aangepaste rapporteringsfrequentie van de investeringsplannen van de distributienetbeheerders van jaarlijks naar tweejaarlijks. Dit vermijdt overlap tussen de updates van de investeringsplannen.

Hoogachtend,

Caroline Copers

voorzitter SERV

Walter Roggemans

voorzitter Minaraad